

KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH OMILLARI

Jumanov Ruslanbek Bobojonovich

Xorazm viloyati
Urganch Ranch Texnologiya Universiteti
“Iqtisodiyot” kafedrası o‘qituvchisi
E-mail: parvonaparvoz@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqolada kichik biznesning innovatsion rivojlanishini ta’minlash masalalari atroflicha tahlil qilingan. Innovatsion faoliyat orqali iqtisodiyotni yuksaltirishda kichik biznesning tutgan o‘rni, uning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka qo‘shadigan ulkan hissasi ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, kichik biznes subyektlari faoliyatiga to‘sqinlik qiluvchi asosiy omillar tizimlashtirilgan holda tavsiflangan va ularni bartaraf etishga qaratilgan amaliy takliflar ilgari surilgan. Tadqiqotda normativ-huquqiy hujjatlar tahlili hamda omillar klassifikatsiyasi orqali ilmiy xulosalar bayon qilingan. Mualliflar kichik biznesni rivojlantirish orqali mintaqalar iqtisodiy o‘rishini jadallashtirish imkoniyatlarini asoslab bergan.

Kalit so‘zlar: kichik biznes, innovatsion rivojlanish, to‘sqinlik qiluvchi omillar, iqtisodiy siyosat, davlat qo‘llab-quvvati, institutsional mexanizmlar.

Аннотация

В статье всесторонне анализируются вопросы обеспечения инновационного развития малого бизнеса. Раскрыта роль малых предприятий в развитии экономики через внедрение инноваций и их вклад в обеспечение социально-экономической устойчивости. Также систематизированы и описаны основные факторы, препятствующие развитию малого бизнеса, предложены практические меры по их устранению. В исследовании использованы анализ нормативно-правовых документов и классификация факторов, на основе которых сформулированы прикладные выводы. Авторы обосновывают возможности ускорения регионального экономического роста за счёт активной поддержки и развития сектора малого предпринимательства.

Ключевые слова: малый бизнес, инновационное развитие, сдерживающие факторы, экономическая политика, государственная поддержка, институциональные механизмы.

Abstract

This article provides a comprehensive analysis of the issues related to the innovative development of small businesses. It highlights the vital role of small enterprises in advancing economic growth through innovation and their contribution to socio-economic stability. The paper also classifies and describes the key constraints hindering small business activities and offers practical recommendations for overcoming them. The research is based on the analysis of legal and regulatory frameworks and factor classification, leading to evidence-based conclusions. The authors justify the potential for accelerating regional economic growth by strengthening the institutional support for small business development.

Keywords: small business, innovative development, limiting factors, economic policy, state support, institutional mechanisms.

KIRISH

Jahon hamjamiyatida muhim ahamiyatga ega bo'lgan, rivojlanayotgan davlatlar iqtisodiy taraqqiyotining negizi hisoblangan kichik biznes subyektlari imkoniyatlaridan foydalanish, uning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni ta'minlashdagi rolini oshirishda mezonlar muhim ahamiyat kasb etadi. Har bir davlat o'zining imkoniyatlari va taraqqiyot darajasidan kelib chiqqan holda kichik biznes subyektlarini aniqlashda turli mezonlar va ko'rsatkichlardan foydalanishadi. Zamonaviy globallashtirish o'zgarishlari davrida innovatsion jarayonlar har bir sivilizatsiyalashgan mamlakatning iqtisodiy hayotida tobora dolzarb bo'lib bormoqda. Bu, birinchi navbatda, kichik biznesni iqtisodiyotning muhim tarmog'i sifatida rivojlantirishga taalluqli bo'lib, bu butun davlat iqtisodiy strategiyasining samaradorligiga bevosita ta'sir qiladi, chunki kichik biznesning innovatsion rivojlanishi iqtisodiy o'sish va rivojlanishning kuchli harakatlantiruvchisi hisoblanadi. Kichik biznes ko'pincha yangi g'oyalar va texnologiyalarni moslashuvchanligi va moslashish tezligi tufayli birinchi bo'lib joriy qiladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-fevral PF-60-son "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmonida mamlakat taraqqiyotini belgilovchi 100 ta maqsad ishlab chiqilgan. Ushbu strategiyaning 29-maqsadining 5-punktida "Hududlarda tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, ishsizlik va kambag'allikni qisqartirish bo'yicha mavjud tuzilmalar faoliyatini takomillashtirish"[1] vazifasi qo'yilgan. Kichik biznesning maqsadi mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish samaradorligini ta'minlash, kadrlarning kasbiy va malaka darajasini oshirish, korxonaning iqtisodiy salohiyatini yanada rivojlantirishdan iborat. Kichik biznes muhim iqtisodiy vazifalarni, xususan, xususiy kapital va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, butun mamlakat iqtisodiy tizimini rivojlantirishga hissa qo'shishni hal qila oladi; ishlab chiqarish texnologiyalarini takomillashtirish; texnologik jarayonga innovatsiyalarni joriy etish va boshqalar. Ushbu jihatlarni inobatga olganda kichik biznesni rivojlantirish orqali mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirish omillarini aniqlash muhim tadqiqotlardan biridir.

ADABIYOTLAR SHARHI

Iqtisodiy rivojlanishning zamonaviy sharoitida kichik va o'rta korxonalar, yakka tartibdagi tadbirkorlar o'ta muhim ijtimoiy vazifani — aholi uchun ish o'rinlari yaratish va kasbiy tayyorgarlikni ta'minlashni amalga oshiradilar. Kichik biznes harakatchan, bozor ehtiyojlari va o'zgarishlariga tez javob beradi, o'z mazmuniga ko'ra innovatsion, noyob mahsulot va xizmatlarni taklif etadi, yollanma mehnatga muqobildir[2]. Bundan tashqari turli geografik hudud va tarmoqlarda aholini ish bilan ta'minlash imkoniyatini yaratib, hududlar va tarmoqlar rivojlanishidagi nomutanosibliklarni bartaraf etishning eng maqbul yechimi sifatida maydonga chiqadi. Yuqori malakaga ega bo'lmagan ishchi kuchini ham bandligini ta'minlagan holda ularni malakasini oshirib inson kapitalini shakllantiradi[3].

Kichik biznes ko‘lami jihatdan turli tarmoqlarda farq qiladi va bugungi kunda dunyo mamlakatlarida ish o‘rinlarining qariyb 60 foizi va undan ko‘proq ulushini ta‘minlaydi. Natijada shunga mos ravishda yaratilgan qo‘shilgan qiymatda ham yuqori ulushni tashkil qilib kelmoqda[4].

Kichik biznes keng qamrovli globallashtirish hamda iqtisodiy o‘shishni ta‘minlashda muhim vosita hisoblanib, bugungi murakkab vaziyatda iqtisodiyot subyektlarini korxonalar ekotizimini kengaytirish va tejamkorlikni ta‘minlashga undagani holda yashil iqtisodiyotni qo‘llab-quvvatlash hamda barqaror rivojlanishga xizmat qiladi[5].

Kichik biznes milliy iqtisodiyotni rivojlantirishning asosiy vositalaridan biridir. Ular kichik ishlab chiqarishda asos bo‘lib xizmat qiladi; iqtisodiyotning “o‘shish sur‘atlarini belgilab beradi”, yalpi ichki mahsulotning tarkibi va sifat tarkibiy qismini tashkil etadi, jamiyatni demokratlashtirish darajasini oshiradi; iqtisodiyotni iqtisodiy qayta qurishga, tannarxning tez qoplanishiga, bozorni tanlash erkinligiga hissa qo‘shadi; bozorni tovar va xizmatlar bilan to‘ldirishni ta‘minlaydi, innovatsiyalarni joriy qiladi, qo‘shimcha ish o‘rinlarini tashkil etadi, boshqaruv shakllarining faolligini ta‘minlaydi; o‘rta sinfnig asosi bo‘lgan biznes egalari; monopoliyalarning zaiflashishiga va bozorda sog‘lom raqobatning rivojlanishiga yordam beradi[6].

Kichik biznes bozor iqtisodiyotining muhim elementi bo‘lib, iqtisodiy o‘shish, YAIMni tarkibi va sifatiga ta‘sir qiluvchi asosiy unsurlardan biri hisoblanadi[7].

Raqamli iqtisodiyotda kichik biznes subyektlari muhim innovatorlar hamda ko‘pchilik sanoat tarmoqlarining texnologik liderlari hisoblanadi[8]. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik salohiyatidan to‘liq va samarali foydalanish, xususan, kasanachilikni, eng avvalo korxonalar bilan kooperatsiyalashuv asosida mehnat shartnomalari bo‘yicha kasanachilikni, xalq hunarmandchiligini, shuningdek, oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish, ishchi kuchi bozoridagi talab va taklif muvozanatini ta‘minlash hamda aholi daromadlarini oshirish borasida qo‘shimcha imkoniyatlarni ishga soladi[9]. Kichik biznes innovatsiya, raqobat, tadbirkorlik faoliyatini kuchaytirish va rivojlanayotgan davlatlarda samarali innovatsion tizimni tashkil qilishda hayotiy zarur bo‘lgan subyektlar hisoblanadi[10].

Ko‘rib o‘tilgan tadqiqotlarda kichik biznes keng ko‘lamli va barqaror iqtisodiy o‘shish, bandlikni ta‘minlash, innovatsiyalarni rag‘batlantirish va butun dunyoda daromadlar tengsizligini barqarorlashtirishida muhim vosita sifatida tan olinadi. Kichik biznesning bozorda ajralib turishiga yordam beradi va mijozlarga noyob mahsulot va xizmatlarni taklif qilish orqali raqobatdosh ustunlikni oshiradi. Yangi g‘oyalar va texnologiyalar yangi bozorlarni ochib beradi, bu esa biznesni kengaytirish va kichik biznes samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqotda kichik biznesning innovatsion rivojlanishini ta‘minlashda mavjud imkoniyatlar, muammolar va istiqbolli yechimlar tizimli yondashuv asosida tahlil qilindi. Tadqiqot davomida iqtisodiy tahlil, mantiqiy-xronologik tahlil, normativ-huquqiy hujjatlar tahlili, hamda omillar va ko‘rsatkichlarni tahliliy tavsiflash kabi ilmiy-nazariy va amaliyotga asoslangan uslublardan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Innovatsiyalar ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish va samaradorlikni oshirish imkonini yaratadi va kichik korxonalariga bozor o'zgarishlari va mijozlar ehtiyojlariga tezda javob berishga imkon beradi. An'anaviy va yangi omillarning ortib borayotgan bosimi mintaqada kichik biznesni yanada rivojlantirish uchun qanday imkoniyatlarni taqdim etishini, ushbu omillarning ta'sirining kuchayishi tufayli mintaqada kichik biznesning rivojlanishiga nima tahdid solayotganini, yaqin kelajakda ular ushbu omillar ta'sirida alohida kichik biznes tarmoqlarining rivojlanish trayektoriyalarini qanday o'zgartirishini aniqlash dolzarb masala hisoblanadi.

Kichik biznesning innovatsion rivojlanishi milliy iqtisodiyotni rivojlantirishning innovatsion modelining namoyon bo'lish shaklidir. Bunday modelning asosini intellektual kapital, ilm-fan, intellektual resurslar va boshqalar tashkil etadi. Kichik biznes innovatsiyalar uchun muhim ahamiyatga ega, chunki kichik biznes korxonalari yangi mahsulot va xizmatlarni joriy etish orqali bozor o'zgarishlariga va iste'molchilar ehtiyojlariga tezroq va moslashuvchan javob bera oladi; ular ko'proq xavf-xatarlardan voz kechishadi, bu esa tajriba va yangi yechimlarni izlashga undaydi; kichik biznes ko'pincha yirik kompaniyalar e'tiborsiz qoldiradigan joylarni egallab, tor bozor segmentlari uchun innovatsion mahsulotlarni ishlab chiqadi; kichik kompaniyalarda byurokratik jarayonlar uzoq davom etmaydi, bu esa innovatsiyalarni tezroq amalga oshirish imkonini beradi.

Kichik biznesni boshlash uchun kam mablag' talab qilinishi uning ustun jihatlaridan biri bo'lsada, ba'zi holatlarda kapital yetishmasligi muhim o'siqlardan biri sifatida namoyon bo'ladi, ya'ni kredit mablag'larini olishda tavakkalchilik bilan bog'liq muammolar buni keltirib chiqarsa, boshqa tomondan moliyaviy mablag'larning cheklanganligi ularning imkoniyatlarini ma'lum bir doirada saqlanib qolishiga sabab bo'ladi. Natijada, kapital yetishmasligi muhim muammolardan biri bo'lib, hukumatlar mazkur muammoni imtiyozli kreditlar ajratish, kichik biznes subyektlarini qo'llab-quvvatlash uchun maxsus fondlar tashkil qilish orqali bartaraf etishga harakat qilib kelishmoqda.

Kichik biznes rivojlantirish bandlikni ta'minlashning eng samarali usullaridan biri bo'lishiga qaramasdan, mehnat qonunchiligi murakkab bo'lgan holatlarda ishchi kuchi bozorida norasmiy sektorning rivojlanishiga imkoniyat yaratadi. Bundan tashqari ish haqi fondining cheklanganligi malakali ishchilar bandligini ta'minlash bilan bog'liq muammolarni kelib chiqishiga sabab bo'ladi. Kichik biznes korxonalar yetarli boshlang'ich kapital, o'z ishlab chiqarish maydonlari va uskunalari yo'qligi sababli o'z faoliyatini boshlashga ancha qiynaladilar. Kichik biznes uchun buxgalteriya hisobi va statistik hisobot tizimining mukammal emasligi, cheklangan axborot va maslahat yordami, tadbirkorlik faoliyati uchun kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash tizimining mukammal emasligi ham ularning faoliyatiga salbiy ta'sir qiladi.

1-jadval
Kichik biznes rivojiga to‘sqinlik qiluvchi omillar¹

№	Omil va yo‘nalish	Ta‘sir
1	Moliyaviy mablag‘	Yangi biznesni tashkil etish uchun mavjud moliyaviy resurslarning yetishmasligi. Bank kreditlarini yuqori foiz stavkalari biznes boshlashda ancha qiyinchilik tug‘diradi
2	Ishchi kuchi	Biznes faoliyati uchun kadrlar tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimining mukammal emasligi, ko‘pchilik davlatlarda mehnat qonunchilik bandlik bilan bog‘liq xarajatlarni yuqori bo‘lishi, qat‘iy mehnat qonunlariga rioya qilishning qimmatga tushishi sababli ba‘zi holatlarda kichik biznes subyektlari norasmiy mehnat shartnomalariga tayanishga majbur bo‘lishadi. Natijada ular malakali kadrlarni jalb qilishda ham muammoga duch kelishadi
4	Resurslar ta‘minoti	Ta‘minotchilar soni kamligi odatda yuqori sifatli resurslarni yirik korxonalariga berishga va kichik biznes subyektlariga nisbatan pastroq sifatdagi resurslarni sotishga harakat qilishadi
3	Soliq	Murakkab soliq tizimini biznes xarajatlarini oshiradi, kichik biznes subyektlarini buxgalteriya yuritish xarajatlarini oshishiga sabab bo‘ladi
4	Xaridlar	Xaridlarni amalga oshirishda tender tizimini mavjudligi kichik korxonalar uchun muammo keltirib chiqaradi chunki, ular imkoniyatini cheklanganligi, xarid qobiliyatini nisbatan pastligi bu jarayonlarda qatnashishiga to‘sqinlik qiladi
5	Sotuv kanallari	Kichik biznes subyektlarining samarali sotuv kanallariga ega bo‘lish imkoniyatlari chegaralangan bo‘ladi
6	Raqobat	Bozorda yirik firmalarni ustunligi sharoitida kichik biznes subyektlarida raqobat bilan bog‘liq muammolar kelib chiqadi
7	Axborot	Axborot-maslahat xizmatlari ko‘rsatishning cheklanganligi, nou-xau va tajribalar bo‘yicha ma‘lumotga ega bo‘lish uchun zaruriy tarmoqlarning yetishmasligi

Resurslar ta‘minoti, xaridlarni amalga oshirish, sotuv kanallari bilan bog‘liq to‘siqlar turli yo‘nalishlardagi kichik biznes subyektlari orasida kooperatsion aloqalarni keng yo‘lga qo‘yish buning uchun zarur bo‘lgan huquqiy, tashkiliy – iqtisodiy mexanizmlarni ta‘minlash maqsadga muvofiq bo‘ladi. Bundan tashqari soliq qonunchiligini takomillashtirish, kichik biznes subyektlarini qo‘llab – quvvatlash uchun regressiv soliq tizimini joriy qilish, soliq bazasidan kelib chiqqan holda tabaqalashtirilgan soliq stavkalarini ishlab chiqish mamlakatda kichik biznesni rivojlanishidagi imkoniyatlarini kengaytiradi va uning ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni yechishdagi rolini oshirishga xizmat qiladi.

Axborot-maslahat xizmatlari ko‘rsatishning cheklanganligi, nou-xau va tajribalar bo‘yicha ma‘lumotga ega bo‘lish uchun zaruriy tarmoqlarning yetishmasligi, nou-xau va tajribalar bo‘yicha ma‘lumotga ega bo‘lish uchun zaruriy tarmoqlarning yetishmasligi bog‘liq bo‘lgan to‘siqlarni bartaraf etishda sohani rivojlantirish uchun maxsus institutsional birliklar, jamg‘armalarni tashkil qilish talab qilinadi. Jumladan, mamlakatimizda kichik va o‘rta biznes subyektlari va fermer xo‘jaliklarining eksport salohiyatini yanada kengaytirish, ularga zamonaviy, chet el bozorlarida raqobatdosh

¹ Muallif ishlanmasi

mahsulot ishlab chiqarishni ko‘paytirishda va uni eksportga chiqarishda zarur huquqiy, moliyaviy va tashkiliy yordam ko‘rsatish, mamlakatimizning eksport qiluvchi tadbirkorlarini tashqi bozor konyunkturasi o‘zgarishlari xavf-xatarlaridan ishonchli himoya qilishni ta‘minlash maqsadida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2013-yil 8-avgust PQ – 2022-son “Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari eksportini qo‘llab-quvvatlash borasidagi qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi Qarori qabul qilingan. Mazkur yo‘nalishdagi chora-tadbirlarni yanada takomillashtirish, bozor qonunlarini amal qilishi uchun imkoniyatlarni kengaytirish maqsadida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 20-dekabr PQ-4069-son “Eksportga ko‘maklashish va uni rag‘batlantirishni kuchaytirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qaroriga asosan, Milliy bank huzuridagi Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining eksportini qo‘llab-quvvatlash jamg‘armasi negizida eksportni rivojlantirish agentligi tashkil qilingan. Bu kabi chora-tadbirlarni amalga oshirilish keyingi yillarda ichki va tashqi bozorlarda kichik biznes subyektlari faollik darajasini oshirishga xizmat qilib kelmoqda.

Kichik biznesning mamlakatlar ijtimoiy – iqtisodiy taraqqiyotini ta‘minlash, iqtisodiy ko‘rsatkichlar barqarorligini saqlashda qator ustunliklarga egaligi uning rivojlanishning asosiy drayveri sifatida qaralishiga sabab bo‘lib kelmoqda. Ko‘plab ilmiy tadqiqot natijalari kichik biznesning turli yo‘nalishlardagi ustunliklarga ega ekanligini tasdiqlaydi. Kichik biznesning sanab o‘tilgan ustunliklari uning dunyo mamlakatlari ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini ta‘minlash, iqtisodiy muammolarini bartaraf etish hamda bozor munosabatlarni shakllantirishda asosiy yo‘nalishlardan biri sifatida qaralishi uchun asos bo‘lib xizmat qiladi. Ammo, shu bilan bir qatorda kichik biznesni o‘ziga xos bo‘lgan qator kamchiliklari ham mavjud bo‘lib, soha rivojini ta‘minlashda uning zaif tomonlarini aniqlash va turli tashkiliy – iqtisodiy mexanizmlar bilan qo‘llab-quvvatlash talab qilinadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak, kichik biznesni samarali qo‘llab-quvvatlash va rivojlantirishning asosiy istiqbollari aniqlash bo‘yicha ustuvor chora-tadbirlar quyidagilardan iborat: davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash: qulay ishbilarmonlik muhitini shakllantirishga ko‘maklashish (mahalliy davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari va mahalliy o‘zini o‘zi boshqarish organlarining amaldagi normativ-huquqiy hujjatlarini davlat tomonidan tartibga solish siyosati tamoyillariga muvofiqlashtirish; kichik biznes subyektlari tomonidan jalb qilingan investitsiyalar, kichik va o‘rta biznes loyihalari uchun foiz stavkalarini qisman qoplash mexanizmini ishlab chiqish). Xalqaro yordam (moliyaviy, texnik, kadrlar tayyorlashda): qishloq xo‘jaligida ekologik toza qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi, ularni qayta ishlash va eksport qilish bilan shug‘ullanuvchi kichik korxonalariga moddiy yordam ko‘rsatish mexanizmlarini ishlab chiqish, bo‘shatilgan ishchi kuchini qishloq xo‘jaligida faoliyatning yangi turlariga yo‘naltirish va aholini ish bilan ta‘minlashga ko‘maklashish; subpudrat, franchayzing, lizing va boshqalar orqali integratsiyani qo‘llab-quvvatlash;

xususan: uyushmalar, jamoat birlashmalari, kooperativlar, tarmoqlar bo'yicha hamkorligi va o'zini o'zi tashkil etishi, kichik biznes subyektlari tomonidan davlat va mahalliy byudjetlar mablag'lari hisobidan tovarlar sotib olish va xizmatlar ko'rsatish bo'yicha hududiy tanlovlarni (tenderlarni) rag'batlantirish, shuningdek, hududiy buyurtmalarni bajarishda tadbirkorlarning ishtirokini ta'minlash eng muhim masala hisoblanadi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-fevral PF-60-son "2022 — 2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/5841063>
2. Sydoruk I. S. (2021). Analiz stanu ta problemy rozvytku maloho pidpryemnytstva v Ukraini. Pidpryemnytstvo ta innovatsii, no. 18, rr. 67–72.
3. OECD, 2017 Increasing productivity in small traditional enterprises: programmes for upgrading management skills and practices, OECD Working Party on SMEs and Entrepreneurship, CFE/SME (2016)
4. OECD, 2017 Entrepreneurship at a Glance 2017, OECD Publishing, Paris, forthcoming.
5. Murat Bayraktar. Neşe Algan, The Importance Of SMEs On World Economies. International conference on eurasian economies 2019.
6. Bilous, H.P. (2016), "Development of small business in Ukraine", Ekonomika Ukrainy, vol. 5, pp. 34—36.
7. Tatyana Vlasyuk. Development of small business in the sphere of rural tourism by the example of the Kirov region, "Institutions in Transition – Challenges for New Modes of Governance" IAMO Forum 2010, 16-18 June 2010 | Halle (Saale), Germany
8. Kelly Edmiston. The role of Small and Large Business in Economic Development. Federal Reserve Bank of Kansas City, Economic review, second quarter 2007 (www.KansasCityFed.org)
9. Gafurov U.V. Kichik biznesni davlat tomonidan tartibga solishning iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish. (08.00.08 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti, 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi (iqtisodiyot fanlari)). Iqtisod fanlari doktori. diss. T., 2017. – 258 b.
10. Hidayet KESKIN, Canan ŞENTURK, Onur SUNGUR, Hakan M. KIRIŞ. The Importance of SMEs in developing Economies. 2nd International Symposium on Sustainable Development, June 8-9 2010, Sarajevo

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir: Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Ingliz tili muharriri: Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Rus tili muharriri: Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Musahhah: Karimova Shirin Zoxid qizi
Sahifalovchi va dizaynerlar: Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2025-yil, mart, 3-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournlbot](https://t.me/marketinjournlbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГOCT 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**